

Vooral op voorstel van Vorrink maakte de partij ernst met de zuivering van de eigen gelederen. Er werd een Ereiraad ingesteld waarin o.m. Donker en twee vooraanstaande illegale werkers werden opgenomen: mr. J. le Poole, die laatstelijk een van de twee secretarissen van het College van Vertrouwensmannen was geweest, en J. H. Scheeps, die legaal en illegaal tal van tot verzet oproepende brochures had gepubliceerd. Deze raad kreeg de functie om na te gaan of de sociaal-democratische leden van de Kamerfracties en van Gedeputeerde Staten, de burgemeesters en wethouders, de redacteuren en hogere functionarissen van de Arbeiderspers en de leden van de hoofdbesturen der z.g. nevenorganisaties gehandhaafd konden worden; zij nam meer dan honderd klachten in behandeling. Met betrekking tot de leden van hoofdbesturen der nevenorganisaties werd de uitspraak gedaan dat de voorzitter en de secretaris van de Vara, K. de Vries en A. Pleijsier, en de bestuursleden van de Nederlandse Arbeiders-Sportbond en van de Bond van Arbeiders-Muziekverenigingen die zich allen in '40 door Rost van Tonningen hadden laten paaien, niet meer in hun functies mochten terugkeren. De meeste ingediende klachten hadden betrekking op burgemeesters (negen) en wethouders (een-en-veertig) die na 1 september '41, toen de bezetter het leidersbeginsel had ingevoerd in het bestuur van provincies en gemeenten, in functie waren gebleven, dwars tegen het consigne in dat van het Politiek Convent was uitgegaan. De Ereiraad stelde zich op het standpunt dat dit in functie blijven geen afkeuring verdiende wanneer de betrokkenen door hun ontslag aan te vragen er blijk van hadden gegeven dat zij het met de nieuwe bestuursvorm niet eens waren. Die aanvragen waren door secretaris-generaal Frederiks steeds afgewezen, hetgeen betekend had dat de bestuurscolleges hun oude samenstelling behielden; het ingevoerde leidersbeginsel was dan dode letter gebleven. Was evenwel nadien de 'goede' commissaris der provincie of burgemeester door een 'foute' vervangen, dan was deze meestal met het leidersbeginsel ernst gaan maken — welnu: *zijn* benoeming had, meende de Ereiraad, de betrokkenen er toe moeten brengen, hun functie definitief neer te leggen. 'Het dan nog blijven zitten keurt de Ereiraad', aldus het door de voorzitter en de secretaris opgestelde verslag, 'in het algemeen af, sterker indien van enige daad van samenwerking blijkt, minder als sabotage gepleegd werd of de functie werd gebruikt om illegale werkzaamheden te bevorderen of te dekken.'¹ Inderdaad was van dat laatste in menig geval sprake geweest.

¹ 'Verslag van de Centrale Ereiraad' in : SDAP, 46ste congres: *Beschrijvingsbrief*, p. 71.